

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobkyně: **A. H.**, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Brno, Masarykova 31, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 2. 2014, č. j. 2216/14/5000-14502-706053, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, ze dne 18. 11. 2014, č. j. 59 Af 36/2014 – 56,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Stěžovatelka **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadla žalobkyně v záhlaví uvedené usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, jímž byla výrokem I. zamítnuta její žádost o osvobození od soudních poplatků a výrokem II. žádost o ustanovení zástupce pro řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného. Rozhodnutím žalovaného bylo zamítnuto odvolání žalobkyně proti rozhodnutí Finančního úřadu pro Liberecký kraj, územní pracoviště v Jilemnici, ze dne 13. 8. 2013 a odvolací řízení bylo zastaveno, neboť odvolání bylo podáno po lhůtě stanovené v § 109 odst. 4 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu.

Krajský soud nevyhověl návrhům žalobkyně z důvodu nesplnění podmínky pro přiznání osvobození od soudních poplatků, neboť údaje poskytnuté žalobkyní v prohlášení nebyly úplné a neposkytovaly tak ucelený přehled o její majetkové a sociální situaci.

Žalobkyně prohlásila, že nemá žádný majetek větší ceny, který by mohl být zpeněžen a použit k úhradě soudních poplatků, neboť tento veškerý majetek je nezákonně obstarán a je na něj nařízena exekuce. Z těchto důvodů nemůže se svým majetkem větší hodnoty volně disponovat, a proto jej s tímto odůvodněním do prohlášení neuvedla.

Dle názoru soudu by nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuce na majetek větší hodnoty mohly být skutečnostmi, jež by mohly mít vliv na osvobození od soudních poplatků, nicméně je to právě soud, nikoli žalobkyně sama, který tyto okolnosti ze shora nastíněných hledisek posuzuje. Povinností žalobkyně bylo do prohlášení pravdivě a úplně uvést veškerý majetek větší hodnoty, nejen nemovitý, a také stav účtů, byť je takový majetek předmětem výkonu rozhodnutí nebo exekuce, a případně doplnit, na základě jakého rozhodnutí správního nebo soudního orgánu se tak děje a na základě jakého titulu a pro jakou výši dlužné částky s ním nemůže disponovat. Soud připomíná, že sama žalobkyně připouští, že je vlastníkem nemovitého majetku.

Soud přitom z obsahu katastru nemovitostí ověřil, že dle LV č. 1116 pro obec a k. ú. Sobotka je žalobkyně z jedné ideální poloviny spoluvlastnicí dvou staveb bez č. p. a dále stavebních pozemků č. 838 a 839, jakož i pozemků č. 622/2, 622/40 a 622/41. Dle LV č. 1365 pro obec a k. ú. Sobotka je žalovaná výlučnou vlastnící rodinných domů č. p. 192 a 194 se stavebními pozemky č. 59 a 62 a pozemkové parcely č. 13. Z LV č. 683 pro obec a k. ú. Sobotka lze zjistit, že žalobkyně je podílovou spoluvlastnicí v podílu 102/840 domu č. p. 395, stavební parcely č. 505 a pozemkové parcely č. 1508/5. Dle LV č. 1985 pro obec Rokytnice nad Jizerou a k. ú. Horní Rokytnice nad Jizerou je žalobkyně dále spoluvlastnicí v podílu 1/3 sedmi budov bez č. p. a stavebních parcel č. 1067, 1068, 1069, 1070, 1071, 1072 a 1073. Konečně z LV č. 4081 pro obec a k. ú. Mladá Boleslav vyplývá, že žalobkyně je výlučným vlastníkem sedmi budov bez č. p. a stavebních parcel č. 127/1, 127/3, 127/4, 127/5, 128/2, 128/3, 128/4, 129/2 a 129/3.

Z údajů uvedených v prohlášení lze tedy dojít k závěru, že žalobkyně má majetek větší hodnoty, ovšem žalobkyně vůbec neuvedla, o jaký konkrétní majetek se jedná. Dle jejího tvrzení s tímto majetkem větší hodnoty nemůže jakkoliv volně disponovat pro pokračující exekuce, soudu však nesdělila, natož aby pak věrohodným způsobem doložila, že na její majetek větší hodnoty výkon rozhodnutí nebo exekuce skutečně byly nařízeny.

Žalobkyně dále uvedla, že má dluhy v přibližné výši 320.000 Kč, ani tyto skutečnosti však soudu neprokázala a nic bližšího ke svým dluhům ani způsobu jejich splácení neuvedla. Soud proto nemohl posoudit, jak žalobkyní uvedená částka v současné době ovlivňuje její přímou platební schopnost.

Soud proto posoudil tvrzení žalobkyně jako neúplná a nekompletní, v důsledku čehož žalobkyně ve vztahu k podané žádosti neunesla břemeno tvrzení a ani břemeno důkazní. Z tohoto důvodu soud výrokem I. usnesení nepřiznal žalobkyni k její žádosti osvobození od soudních poplatků.

Z § 36 odst. 3 s. ř. s. pak dále plyne, že pro ustanovení zástupce musí být kumulativně splněny dvě podmínky, přičemž první zákonnou podmínkou je, že u navrhovatele musí být splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků.

pokračování

V souzené věci však bylo soudem zjištěno, že u žalobkyně nejsou splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Z tohoto důvodu tedy u ní není splněna hned první zákonná podmínka pro ustanovení zástupce. Vzhledem k této skutečnosti proto soudu nezbylo, než žádost o ustanovení zástupce z řad advokátů výrokem II. usnesení zamítnout.

Kasační stížnost podala žalobkyně (dále jen stěžovatelka) formálně ze všech důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. Konkrétně pak namítala, že napadené usnesení bylo vydáno na základě domněnek předsedkyně senátu a v rozporu s rozhodnými, řádně, důvodně a včas stěžovatelkou předloženými podklady ke skutkovému stavu, k němuž ani neměla možnost se jakkoliv vyjádřit. Tím jí byla upřena nejen Ústavou garantovaná základní práva, ale i právo na soudní ochranu, k níž jsou soudy povolány čl. 90 Ústavy. Stěžovatelka proto navrhla zrušení napadeného rozhodnutí a současně s tím požádala o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti, osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce.

Návrh na přiznání odkladného účinku a žádost o ustanovení zástupce zamítl Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 29. 1. 2015, č. j. 3 As 257/2014 – 12. K žádosti o osvobození od soudních poplatků pak poukázal na skutečnost, že o otázce poplatkové povinnosti v případech, kdy je kasační stížností napadeno rozhodnutí krajského soudu, jež se rovněž dotýká poplatkové povinnosti, bude rozhodovat rozšířený senát Nejvyššího správního soudu na základě postoupení věci v rámci řízení vedeného pod sp. zn. 1 As 196/2014 a definitivně tedy bude moci být tato otázka v projednávané věci zodpovězena až po jeho rozhodnutí.

Od vydání uvedeného usnesení však dosud nebyla věc rozšířeným senátem projednána, senát rozhodující o kasační stížnosti tedy musel při jejím přednostním režimu zvážit, jak dále postupovat. Dospěl přitom k závěru, že do rozhodnutí rozšířeného senátu bude nezbytné pokračovat v dosavadní praxi, která je pro účastníky z hlediska jejich poplatkové povinnosti příznivější, a zaplacení soudního poplatku za podanou kasační stížnost v tomto typu řízení zatím nevyžadovat. Z tohoto důvodu tedy již formálně nerozhodoval o žádosti stěžovatelky o osvobození od soudního poplatku a přistoupil přímo k meritornímu posouzení jejích námitek.

Krajský soud postavil své rozhodnutí na tom, že stěžovatelka nesplnila svoji procesní povinnost a neprokázala pro účely osvobození od soudního poplatku řádně své příjmové a majetkové poměry. Stěžovatelka je oproti tomu toho názoru, že je prokázala přesvědčivě a že tuto otázku krajský soud nesprávně posoudil. Skutkový stav ohledně svého majetku zjištěný a popsáný krajským soudem v odůvodnění napadeného usnesení však nijak konkrétně nezpochybnila.

K posouzení sporné otázky soud předesílá, že poplatkovou povinnost předepisuje navrhovatelům (žalobcům) ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Poplatek je podle § 4 odst. 1 písm. a) tohoto zákona splatný již podáním žaloby nebo jiného návrhu, jímž se zahajuje řízení. Od této povinnosti může být navrhovatel (žalobce) podle § 36 odst. 3 s. ř. s. zčásti nebo výjimečně i zcela osvobozen, ovšem pouze za předpokladu, že doloží nedostatek prostředků.

Jak je vidět z výše uvedeného, je možnost osvobození od soudního poplatku výjimkou ze zákonem stanovené povinnosti a určitým dobrodíním pro navrhovatele (žalobce) za účelem zajištění jejich přístupu k soudu při realizaci práva na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod. K dosažení tohoto dobrodíní ovšem stíhají navrhovatele (žalobce) jiné procesní povinnosti, především povinnost tvrzení nedostatku prostředků a povinnost řádného doložení svých příjmových a majetkových poměrů.

Ze soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka v Prohlášení o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech přiznala své příjmy z podnikání, v kapitole „osobní majetek“ však uvedla, že nemá majetek větší ceny, který by mohl být nyní zpeněžen a použit k zaplacení soudního poplatku a právního zastoupení, neboť veškerý její majetek větší ceny, včetně účtů, je obstaven nezákonně, protiústavně a zcela účelově nařízenými a prováděnými exekucemi, které jí brání v jakékoliv dispozici s ním, a proto ho zde ani neuvádí, neboť nemá žádný vliv na výši jejích skutečných disponibilních příjmů, které jsou řádně a úplně vykázány.

Žádné konkrétní informace o svém majetku tedy stěžovatelka neuvedla, stejně tak o nařízených exekucích (o jejich právním titulu a výši) či obstavení majetku. Uvedené skutečnosti také jakkoliv nedoložila. Dále stěžovatelka uvedla, že má dluhy ve výši 320.000 Kč, ani zde však neuvedla, komu peníze dluží či jaká je doba splatnosti dluhu, ani existenci tohoto dluhu nijak nedoložila.

Nejvyšší správní soud má tedy ve shodě s krajským soudem za to, že stěžovatelka, ač se domáhá poskytnutí výjimky ze zákonné povinnosti zaplatit soudní poplatek spojený s podáním žaloby, nesplnila svoji procesní povinnost prokázat řádně svoje příjmové a majetkové poměry, neboť k vlastnictví svého nemovitého majetku v Prohlášení nic neuvedla, ani jej jakkoliv nedoložila, tvrzené exekuce, obstavení majetku i dluh pak neprokázala jakýmkoliv písemnými doklady. Není přitom na vůli stěžovatelky, aby sama rozhodovala o tom, který majetek má smysl soudu přiznat a který nikoliv, zhodnocení majetkových poměrů (jak správně poznamenal krajský soud), je věcí soudu, nikoliv její. Není tedy důvodné tvrzení stěžovatelky, že soud při rozhodování o její věci vycházel z domněnek, nikoliv faktů, naopak, byl to právě krajský soud, který si nad rámec Prohlášení stěžovatelky obstaral alespoň částečné informace o jejích majetkových poměrech, které mu následně umožnily učinit závěr, že stěžovatelka nesdělila soudu rozhodné skutečnosti k vyřízení své žádosti.

Namítá-li stěžovatelka současně, že s těmito podklady nebyla seznámena, pak Nejvyšší správní soud podotýká, že povinnost je zákonem nastavena opačně, tedy stěžovatelka měla povinnost seznámit soud se svými majetkovými poměry, nikoliv že by měl s nimi soud seznamovat stěžovatelku. Případnou nesprávnost zjištění soudu pak mohla stěžovatelka namítat v kasační stížnosti, jak bylo ovšem již uvedeno výše, soudem zjištěné údaje nijak nezpochybnila.

Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že napadené usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, je zákonné, kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

pokračování

Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, v řízení o kasační stížnosti proti usnesení o neosvobození od soudních poplatků a neustanovení advokáta je jediným účastníkem řízení, Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 v návaznosti na § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 27. května 2015

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu